

وزیر کشور:

مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در سه مقوله به مبحث توسعه متوازن منطقه‌ای عنایت و تاکید نموده اند: سیاست‌های کلان آمایش سرزمین، اصل ۴۴ قانون اساسی و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی.

سال ۱۳۹۵، سال اقتصاد مقاومتی: اقدام و عمل

همایش ملی الگوی توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای

نشریه علمی - خبری دبیرخانه دائمی همایش الگوی توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای
سال سوم، شماره ۶، شماره مسلسل ۶۳ (شنبه ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵)

توازن

۶

"برنامه‌ریزی توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای با استفاده از ظرفیت‌های بخش تعاون"

در اعطای اعتبارات خرد اشتغالزا در راستای کارآفرینی

محمد حسن حسینی (کارشناس ارشد شهرسازی، گرایش برنامه‌ریزی منطقه‌ای و رئیس اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی شهرستان طارم)

اشاره

با توجه به اهمیت مقوله‌های "تعاون" و "کارآفرینی" در برنامه‌ریزی توسعه متوازن منطقه‌ای و سیاست‌های کلان اقتصاد مقاومتی، مقاله حاضر با عنوان "برنامه‌ریزی توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای با استفاده از ظرفیت‌های بخش تعاون در اعطای اعتبارات خرد اشتغالزا در راستای کارآفرینی" توسط محمدحسن حسینی (کارشناس ارشد شهرسازی، گرایش برنامه‌ریزی منطقه‌ای و سرپرست اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی شهرستان طارم) به رشته تحریر درآمده است. ایشان در ابتدا با بیان ظرفیت‌های بخش تعاون در جهت توسعه کارآفرینی و تحقق توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای به طرح مساله پرداخته است. در ادامه، مبانی مفهومی و نظری (تعاریف و مفاهیم، برنامه‌ریزی منطقه‌ای در کشورهای در حال توسعه، ضرورت‌ها و قلمروی برنامه‌ریزی منطقه‌ای، توسعه پایدار و متوازن در برنامه‌ریزی منطقه‌ای) مطرح شده؛ و سپس سیاست‌ها و نگرش‌های توسعه منطقه‌ای در ایران، تامین مالی کشاورزی و رابطه آن با توسعه منطقه‌ای و وضعیت آن در جهان و ایران، اعتبارات خرد و ایجاد اشتغال، توسعه کارآفرینی، شاخص‌های توسعه کارآفرینی، دلایل توجه دولت به کارآفرینی، نقش اعتبارات خرد در توسعه کارآفرینی، تعاونی‌ها و توسعه کارآفرینی، تعاونی‌ها، محمولی برای کارآفرینی و اشتغال‌زایی، ویژگی‌های بارز تعاونی‌ها در راستای کارآفرینی، نقش تعاونی‌ها در کارآفرینی جامعه مطرح گردیده و در نهایت راهکارهای ساختاری توسعه کارآفرینی در ایران در جهت تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و توسعه پایدار بیان شده است.

مقدمه

در کشورهای پیشرفته دنیا از اواخر دهه ۱۹۷۰ به بعد به موضوع "کارآفرینی" توجه جدی شده و حتی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه نیز این موضوع را مورد توجه قرار داده‌اند. در ایران، تا شروع اجرای برنامه سوم توسعه، توجه چندانی به کارآفرینی نشده بود. حتی در محافل علمی و دانشگاهی نیز به جز موارد بسیار نادر، فعالیتی در این زمینه صورت نگرفته بود. مشکل بیکاری و پیش‌بینی حادث شدن آن

در دهه ۱۳۸۰ موجب شد که در زمان تدوین برنامه سوم توسعه، موضوع توسعه کارآفرینی مورد توجه قرار گیرد. در برنامه مذکور، توسعه کارآفرینی در سطح وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی، صنایع و معادن و همچنین سایر مؤسسه‌ها همچون جهاد دانشگاهی به دلیل ارتباط با فعالیت‌های آنها، مطرح شده است. دستیابی به توسعه پایدار از جمله مسائل اساسی است که دولت‌ها و کشورهای با درآمد پایین و متوسط با آن مواجه می‌باشند. ایجاد چنین رشدی به تمایل دولت‌ها در زمینه فقرزدایی، ضرورت سامان دهی عرضه غذای کافی و توجه به نقش کلیدی که بخش کشاورزی می‌تواند در توسعه فراگیر اقتصادی کشورها ایفا نماید بستگی دارد. در ایران نیز بخش کشاورزی به جهت تأثیر فراگیری که می‌تواند در زمینه رفح چالش‌های اقتصادی و اجتماعی (تأمین استقلال و امنیت غذایی، ایجاد اشتغال، توسعه پایدار و حفظ محیط زیست) داشته باشد از جایگاه مهمی برخوردار بوده و ضرورت انجام سرمایه گذاری‌های جدید در کشاورزی را آشکار می‌سازد. با توجه به اهمیت جایگاه "کارآفرینی" در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی (و ضرورت عملیاتی‌سازی آن در مناطق توسط استانداردها) و نیز رویکرد توسعه پایدار منطقه‌ای (به عنوان رهیافت کنونی وزارت کشور)، پژوهش حاضر به روش توصیفی در پی معرفی راهکارهایی می‌باشد که با استفاده از ظرفیت‌های بخش تعاون در توسعه اشتغال و با تکیه بر مزیت‌های نسبی مناطق و استفاده از آنها نوعی برنامه‌ریزی منطقه‌ای پایدار که غایت برنامه‌های توسعه منطقه‌ای می‌باشد، را ارائه نماید.

نکات مورد بحث

۱. بنیان نظری بحث

تعاون، به زبان ساده یعنی «همکاری» هنگامی که فردی نتواند به تنهایی یک کار یا فعالیت زندگی را انجام دهد راه درست آن است که از دیگران کمک بگیرد تا آن کار را به صورت دسته جمعی و با همکاری یکدیگر

انجام دهند. این شیوه انجام کار را «تعاون» می‌نامند. تعاون یک رکن مهم اقتصاد ایران بوده و این موضوع در قانون اساسی ذکر شده است که "کارکرد حقوقی و قانونی بخش تعاون و ظرفیت اجتماعی ملت ایران و روحیه مردم اقتضا می‌کند که یک سازماندهی و موضع اجرایی قوی در رساندن این ظرفیت وجود داشته باشد تا بتواند این کارکرد را در جامعه به اثبات رساند. بنابراین تقویت بخش تعاون ضرورت دارد".

توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای، در برنامه ریزی برای توسعه‌ی پایدار لازم است سه هدف اصلی و مهم زیر در دستور کار برنامه ریزی منطقه ای باشد: ۱- حفاظت از منابع ارزشمند طبیعی؛ ۲- بهره برداری متناسب و مناسب از منابع طبیعی؛ ۳- ساز و کارهای اقتصادی و اجتماعی مناسب.

توسعه کارآفرینی، سرمایه گذاری مبتنی بر اعتبارات رسمی برای توسعه اقتصادی محلی در کشورهای در حال توسعه از اهمیت به سزایی برخوردار است، زیرا این امر می تواند به عنوان نیروی محرک در توسعه، کارآفرینی را تقویت کرده و از این طریق به ایجاد اشتغال و کاهش نابرخورداری‌ها کمک کند.

۲. جایگاه مقوله‌های "توسعه پایدار منطقه‌ای"، و "کارآفرینی" در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

بند "۳" سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در رابطه با "توسعه پایدار منطقه‌ای"، بر محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به‌کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور اشاره می‌نماید. بند "۵" سیاست‌های مزبور نیز به "سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف از طریق ارتقاء کارآفرینی" تاکید می‌نماید.

۳. دلایل توجه دولت و به ویژه تاکید وزارت کشور بر کارآفرینی بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی، عدالت اجتماعی، مسئولیت

اجتماعی، توسعه ظرفیت تولید جامعه، و حل مشکلات جامعه.

۴. تعاونی‌ها، بستری برای کارآفرینی، اشتغال زایی و توسعه پایدار:

نقش تعاونی‌ها در این مقوله عبارتست از: ۱- عامل اشتغال‌زایی؛ ۲- عامل ترغیب و تشویق سرمایه‌گذاری؛ ۳- عامل شناخت، ایجاد و گسترش بازارهای جدید؛ ۴- عامل تعادل در اقتصاد پویا؛ ۵- عامل تحول و تجدید حیات ملی و محلی؛ ۶- عامل کاهش بوروکراسی اداری؛ ۷- عامل نوآوری و تغییر و تحولات مثبت در جامعه؛ ۸- عامل تحرک و تشویق حس رقابت سازنده در زمینه‌های تولیدی؛ ۹- عامل سازماندهی منابع و استفاده اثربخش از آنها؛ ۱۰- عامل یکپارچگی و ارتباط بازارها؛ ۱۱- عامل رفع خلل، شکاف‌ها و تنگناهای بازارکار و اجتماع.

جمع‌بندی (برخی از راهکارهای ساختاری برای توسعه

کارآفرینی و اشتغال پایدار منطقه‌ای در ایران در راستای

تحقق اهداف کلان و خرد اقتصاد مقاومتی):

توجه به سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به عنوان ابزاری برای تامین مالی تعاونی‌ها در ایران و نیز سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در جهت حمایت از کارآفرینی؛ ارائه تسهیلات فنی، فن آوری، حمل و نقل و ارتباطات برای صنایع کوچک و متوسط؛ تعیین سازمان‌ها و نهادهای متولی برای توسعه کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک و متوسط؛ ارائه کمک‌ها و حمایت‌های مالی در قالب سوبسید؛ ارائه وام با بهره‌های کم و حداقل وثیقه در زمینه تکمیل سرمایه؛ ارائه حمایت‌های مالی برای خرید ماشین‌آلات و تجهیزات، راه‌اندازی واحدها، تعویض خطوط تولید، خرید مواد اولیه، راه‌اندازی واحدهای جدید؛ ایجاد بانک و موسسات پولی و مالی دولتی ویژه کسب و کارهای کوچک و متوسط؛ ایجاد شرکت‌های سرمایه‌گذاری مخاطره پذیر ویژه کسب و کارهای کوچک و متوسط؛ ارائه معافیت‌های مالیاتی؛ ایجاد، توسعه و تقویت پارک‌های فناوری، مراکز رشد و پارک‌های صنعتی/علمی؛ تدوین برنامه‌ها، سیاست‌ها و اهداف ویژه توسعه کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک و متوسط؛ تصویب قوانین حمایت از کسب و کارهای کوچک خوداشتغال؛ ایجاد مراکز خدمات مشاوره‌ای در تهران و مراکز شهرهای بزرگ؛ ایجاد مراکز کارآفرینی در شهرداری‌ها توسط وزارت کشور و ...

نشریه علمی - خبری «توازن»
مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور
دبیرخانه دائمی همایش
الگوی توسعه پایدار و متوازن منطقه‌ای
مدیر مسئول: ابودر کوثری
سرمدیر و مدیر اجرایی: ابراهیم خلیفه

توجه

نشریه علمی - خبری «توازن» به صورت هفتگی توسط دبیرخانه دائمی همایش منتشر می‌شود. منتظر دریافت اخبار شما جهت درج در این نشریه هستیم.

www.Sbrd.ir
۰۲۱-۸۴۸۶۴۱۵۶

ان شاءالله در شماره آینده می‌خوانیم:

"مقاوم‌سازی اقتصاد انرژی در غرب،

بررسی یک تجربه"

مهندس امیرحسین قادری (رئیس گروه توسعه و عمران
مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور)